

MUSICA DIVINA

PROGRAMMA 2023

DO 21.09

ABDIJ VAN AVERBODE

BRYGGEN

Bruges Strings

VR 22.09

GEEL

Graindelavoix

ZA 23.09

ABDIJ VAN TONGERLO

Voces Suaves

ZO 24.09

ABDIJ VAN POSTEL

Romina Lischka

DO 28.09

HEIST-OP-DEN-BERG

Ensemble Gamut!

VR 29.09

HERENTALS

Les Muffatti

DI 03.10

GEEL

Ijlland

WO 04.10

MOL

Psallentes
& Revue Blanche

DO 05.10

TURNHOUT

Benedicte Maurseth

ZA 07.10

HOOGSTRATEN

Currende

ZO 08.10

LIER

Annelien Van Wauwe
& Carousel

Onze locaties

Genieten in de Kempen

Tickets & abonnementen

DO 21 september – 20:00

**ABDIJ AVERBODE
BRYGGEN**
Bruges Strings
De Beschermengel

Eenzame engel heet de meditatie voor viool en strijkers van de Letse toondichter **Peteris Vasks**. Het uitgangspunt was voor Vasks het visioen van een engel die over de wereld vliegt, met tranen in de ogen nadenkend over de toestand van de aarde. Maar een bijna onmerkbaar liefdevolle aanraking van zijn vleugels zorgt voor hoop en genezing. Deze beschermengel is het startpunt voor het festivalverhaal van Musica Divina 2023: *Zorgen voor elkaar*.

Lonely Angel is the name of the meditation for violin and strings by the Latvian composer **Peteris Vasks**. The starting point for Vasks was the vision of an angel flying above the world with eyes filled with tears, contemplating the state of the world. But the tender, almost imperceptible touch of its wings brings hope and healing. This guardian angel is the starting point for Musica Divina 2023: *Care for Each Other*.

Donderdag 21 september – 18:30 – Abdij Averbode, Abtskwartier. Musica Divina 2023 start met een reflectie door **Marlies De Munck** rond het festivalthema *Zorgen voor elkaar* en de rol van muziek hierin. Zie p.28.

PROGRAMMA

Arvo Pärt - *Summa*
Peteris Vasks - *Vox Amoris*
Caroline Shaw -
Plan & Elevation
Peteris Vasks - *Lonely Angel*

BEZETTING

BRYGGEN Bruges Strings
Jolente De Maeyer,
solo viool en artistieke leiding

IN SAMENWERKING MET

vzw Averbodium
en gemeente
Scherpenheuvel-Zichem

ADRES

Abdij Averbode
Herseltsebaan 2
Averbode (Scherpenheuvel)

TICKETS

€ 22 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

VR 22 september – 20:00

GEEL
Graindelavoix
o.l.v. Björn Schmelzer
Anthems for
doomed youth

De lamentaties van David voor Jonathan en Absalon

Graindelavoix presenteert hun nieuwe programma *Anthems for doomed youth*, samengesteld uit lamentaties van David voor Absalon en Jonathan in Engelse, Franco-Vlaamse en Spaanse polyfonie. De titel is ontleend aan het beroemde gedicht van war-poet **Wilfred Owen** die deze klaagzang schreef voor de dood van jonge soldaten. Graindelavoix laat hun selectie weerklinken in de magistrale Sint-Dimpnakerk van Geel, een paar honderd meter van de begraafplaats voor soldaten die stierven tijdens het Geallieerde Bevrijdingsoffensief van 1944.

Graindelavoix presents its new programme, *Anthems for Doomed Youth*. It consists of lamentations by David for Absalom and Jonathan in English, Franco-Flemish and Spanish polyphony. The title comes from the famous poem by the war poet **Wilfred Owen**, who wrote this lamentation for the death of young soldiers. Graindelavoix will perform its selection in the majestic St Dymphna's Church in Geel, a few hundred metres from the cemetery for soldiers who died during the Allied Liberation in 1944.

PROGRAMMA

Motetten van Franco-Vlaamse (Josquin, De la Rue), Engelse (Tomkins, Weelkes) en Spaanse (Tejeda, De Ribera) componisten.

BEZETTING

Graindelavoix olv Björn Schmelzer met Florencia Menconi, Andrew Hallock, Albert Riera, Gabriel Belkheiri, Andrés Miravete, Marius Peterson, Tomas Maxé, Arnout Malfliet

IN SAMENWERKING MET

CC De Werft en Stad Geel

ADRES

Sint-Dimpnakerk
Sint-Dimpnaplein 15, Geel

TICKETS

€ 22 (-26: € 10)

Incl. inleiding en receptie

van roey
BOUWEN MET MENSEN

ZA 23 september – 19:30

ABDIJ TONGERLO

Voces Suaves

Israelsbrünnlein

Wie *Thomaskantor* zegt, zegt meestal Johann Sebastian Bach, maar één van zijn voorgangers mag de titel met evenveel ere dragen: **Thomas Hermann Schein**. Zijn *Israelsbrünnlein* is één van de belangrijkste verzamelingen motetten uit de Duitse 17de eeuwse muziekgeschiedenis. Het merendeel van de composities maakt gebruik van teksten uit het Oude Testament, vandaar de naam van de verzameling die in 1623 in Leipzig gepubliceerd werd. Vierhonderd jaar later laat **Voces Suaves** dit bijzondere werk in de geschiedenis van de geestelijke muziek in de abdijkerk van Tongerlo weerklinken.

The most famous *Thomaskantor* was Johann Sebastian Bach, but one of his predecessors honoured the role of cantor in Leipzig just as much honour: **Thomas Hermann Schein**. Schein's *Israelsbrünnlein* is one of the most important collections of motets in 17th century German music history. Most of the compositions are based on Old Testament texts, which is the reason for the name of the collection, published in Leipzig in 1623. Four hundred years later, **Voces Suaves** will perform this exceptional work in the history of spiritual music at the abbey church in Tongerlo.

PROGRAMMA

Thomas Hermann Schein –
Israelsbrünnlein

BEZETTING

Voces Suaves

IN SAMENWERKING MET

Gemeente Westerlo
Norbertijnenabdij van
Tongerlo

ADRES

Abdij Tongerlo
Abdijstraat 40
Tongerlo

TICKETS

€ 22 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

ZO 24 september – 20:00

ABDIJ POSTEL
Romina Lischka
Solo

Viola da gambaspeler Romina Lischka behoeft nauwelijks een introductie. Ze kreeg in 2018 de Klaraprijs voor solist van het jaar, was in 2019 centrale artiest in Bozar en kreeg in 2020 een Ultimaprijs van de Vlaamse Regering, om maar een paar wapenfeiten te noemen. Voor Musica Divina ontwikkelt ze een soloprogramma dat via Franse barokmuziek en Indische raga's op zoek gaat naar het helende aspect van muziek.

The viol player Romina Lischka hardly needs an introduction. In 2018, she was awarded the Klara prize for soloist of the year, in 2019 she was the guest of honour at Bozar, and in 2020 she received an Ultima award from the Flemish government, to name just a few of her achievements. She has developed a solo programme for Musica Divina that seeks the healing aspect of music through the music of the French Baroque and Indian ragas.

BEZETTING

Romina Lischka,
viola da gamba & zang

IN SAMENWERKING MET

Gemeente Mol
Abdij van Postel
Cultuurcentrum Mol

ADRES

Abdij van Postel
Abdijlaan 28, Mol

TICKETS

€ 20 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

DO 28 september – 20:00

HEIST-OP-DEN-BERG

Ensemble Gamut!

Van Finse runen
tot folk

Hemelse en helende muziek, deze essentie van Musica Divina wordt perfect tot uiting gebracht in het project *RE* van het Finse Ensemble **Gamut!**. Daarin onderzoeken ze onder andere de verschillende tradities rond heling en muziek in de oudste bewaarde Finse manuscripten en runeliederden. Daarbij combineren ze historische instrumenten en elektronica op een verfrissende manier. Finse folk, middeleeuwse muziek, improvisatie en soundscapes gaan daarbij hand in hand. Het wordt een concert zo verkwikkend als een wandeling in de Finse wouden.

Heavenly, healing music: the essence of Musica Divina is perfectly expressed in the project *RE* by the Finnish Ensemble **Gamut!** The musicians explore the various traditions of healing and music in the oldest preserved Finnish manuscripts and rune songs. They combine historical instruments with electronics in a fresh, new way. Finnish folk, mediaeval music, improvisation and soundscapes go hand in hand. Expect a concert as invigorating as a walk in the forests of Finland.

PROGRAMMA

Runeliederden en muziek uitgaande van o.a. de collectie *Piae Cantiones*

BEZETTING

Ensemble Gamut!

Aino Peltomaa, stem, harp, percussie, soittu (Finse herdersfluit)

Ilkka Heinonen, jouhikkos (lier), elektronica, stem, percussie

Juho Myllylä, blokfluiten, elektronica, stem

IN SAMENWERKING MET

CC Zwaneberg
Gemeente Heist-op-den-Berg

ADRES

Sint-Alfonsius de Liguorikerk
Pastoor Mellaertsstraat
Heist-op-den-Berg

TICKETS

€ 20 (-26: € 10)

Incl. inleiding en receptie

VR 29 september – 20:00

HERENTALS

Les Muffatti

Antonio Vivaldi's
Gloria e Imeneo

Een huwelijksceremonie is ook een manier om openlijk te zeggen dat je zal zorgen voor elkaar. In 1725 gaven de Franse koning **Louis XV** en de Poolse prinses **Maria Leszczyska** elkaar het jawoord in de tuinen van de Franse ambassade in Venetië. Ter gelegenheid daarvan werd ook de cantate *Gloria e Imeneo* van **Antonio Vivaldi** opgevoerd. Daarin wedijveren de twee personages met elkaar in raad en lof voor het jonge paar. Het duel tussen *La Gloria*, symbool voor de de koning van Frankrijk en *Imeneo*, de god van het huwelijk, toont Vivaldi op zijn best.

A wedding ceremony is also a way of openly declaring your intention to care for each other. In 1725, the French king **Louis XV** and the Polish princess **Maria Leszczyska** said "I do" in the gardens of the French embassy in Venice. **Antonio Vivaldi's** cantata *Gloria e Imeneo* was commissioned for the occasion. The two characters in the song compete with each other in their praises and advice for the young couple. The duel between *La Gloria*, symbol of the king of France, and *Imeneo*, the god of marriage, is Vivaldi at his best.

PROGRAMMA

Antonio Vivaldi –
Gloria e Imeneo

BEZETTING

LES MUFFATTI
Coline Dutilleul,
mezzo, Imeneo
Clint Van Der Linde,
alt, Gloria

IN SAMENWERKING MET

CC 't Schaliken
Stad Herentals

ADRES

Sint-Waldetrudiskerk
Kerkstraat 11
Herentals

TICKETS

€ 22 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

DI 3 oktober – 20:00

GEEL

Ijlland

Ode aan de donkerte

Ode aan de donkerte is een project waarmee Ijlland een hommage wil brengen aan emoties waar we in onze samenleving moeilijk blijf mee weten. Een onderdompelende reis waarin ze aan de hand van soundscapes, muziek en storytelling letterlijk en figuurlijk ruimte creëren voor donkerte om er te mogen zijn. Een veilige bedding waar je als luisteraar, al liggend en met gesloten ogen, wordt meegenomen doorheen de donkere krochten van de ziel. Aansluitend is er een gesprek met de kunstenaars van Ijlland, stiltespecialiste Virginie Platteau en Carla Molenberghs, de bezielster van Huis Perrekes.

Ode to the Darkness is a project in which Ijlland aims to honour the emotions we struggle with in our society. It is an immersive journey that literally and figuratively holds space for the darkness in soundscapes, music and storytelling. In this safe haven, listeners lie with closed eyes as they are led through the dark caverns of the soul. This will be followed by a conversation with the artists of Ijlland, silence specialist Virginie Platteau and Carla Molenberghs, the inspirer of Huis Perrekes.

BEZETTING

IJLLAND,
kunstenaarscollectief van
muzikante/componiste
Patricia Vanneste (Sohnarr)
en storyteller/schrijfster
Lies Verswijvel
(Magic in Motion)

ADRES

Huis Perrekes
Tuinpaviljoen
Zammelseweg 1
Geel

TICKETS

€ 20 (-26: € 10)
Beperkte zaalcapaciteit.
Gelieve een yogamatje mee
te brengen.
Gelieve u in te schrijven via
kempen@festival.be

WO 4 oktober – 20:00

MOL
Psallentes
& Revue Blanche
Brief aan de toekomst

Meestal ligt de muziek waarin ze uitblinken zo'n half millennium uit elkaar, maar voor dit project gingen Revue Blanche en Psallentes op zoek naar common ground. Die vonden ze op Italiaans grondgebied, met muziek van de poëtische Salvatore Sciarrino en teksten uit het *Trecento* van Francesco Petrarca. Deze ster uit de Renaissance schreef een brief over zichzelf en zijn ideeën, gericht 'aan de toekomst' (*Epistola posteritati*). Dit intense project is hun eigen artistieke brief aan de toekomst.

The music in which they excel is usually about half a millennium apart, but for this project, Revue Blanche and Psallentes have gone in search of common ground. They found it in Italy, with music by the poetic Salvatore Sciarrino and texts by Francesco Petrarch. This star of the Renaissance wrote a letter about himself and his ideas, addressed 'to the future' (*Epistola Posteritati*). This intense project is their own artistic letter to the future.

PROGRAMMA

Muziek van o.a. Landini, Da Bologna en Sciarrino. Compositieopdracht aan Michael Pisaro.

BEZETTING

Revue Blanche
Psallentes o.l.v. Hendrik Vanden Abeele

IN SAMENWERKING MET

Gemeente Mol
Cultuurcentrum Mol

ADRES

Sint-Pieter en Pauwelkerk
Markt
Mol

TICKETS

€ 20 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

DO 5 oktober – 20:15

TURNHOUT

Benedicte Maurseth

Hárr, helende muziek
uit het hoge noorden

Met haar album **Hárr** won **Benedicte Maurseth** in 2022 de **Nordic Music Prize 2022**. Tijdens **Musica Divina** stelt ze het voor het eerst voor in België. In haar muziek toont Maurseth dat zorgen voor de natuur en zorgen voor elkaar synoniemen zijn. Met topmusici als **Christian Wallumrød**, **Håkon Mørch Stene** en **Per Zanussi** aan haar zijde zal deze waardevolle muzikale boodschap stralen.

Benedicte Maurseth won the **Nordic Music Prize 2022** with her album **Hárr**. She will present it at **Musica Divina** for the first time in Belgium. In her music, Maurseth shows that care for nature and care for each other are the same thing. With leading musicians like **Christian Wallumrød**, **Håkon Mørch Stene** and **Per Zanussi** at her side, this valuable musical message is destined to shine.

BEZETTING

Benedicte Maurseth,
hardangervedel en stem
Per Zanussi,
contrabas
Christian Wallumrød,
piano
Håkon Mørch Stene,
slagwerk

IN SAMENWERKING MET

De Warande
Stad Turnhout

ADRES

Sint-Pieterskerk
Grote Markt 80, Turnhout

TICKETS

€ 20 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

ZA 7 oktober – 20:00

HOOGSTRATEN

Currende

Upon the chant

Currende is bekend en geliefd voor hun vertolking van zestiende, zeventiende en achttiende-eeuwse polyfone muziek. Voor *Upon the chant* grijpt artistiek leider Erik Van Nevel terug naar het middeleeuwse Gregoriaans. Hij arrangeerde de melodieën van de belangrijkste liturgische momenten van het jaar tot nieuwe polyfone muziek. Het *Dies Irae*, *In Paradisum*, *Gaudeamus*, *Ave Maria* etcetera krijgen zo een andere kleur. Die kleur wordt gecombineerd met onder andere *An den Wassern zu Babel* van Heinrich Schütz en andere composities waarin de exodus een rol speelt.

Currende are known and loved for their interpretation of 16th, 17th and 18th century polyphonic music. For *Upon the chant*, their artistic director Erik Van Nevel harks back to mediaeval Gregorian chants. He has arranged the melodies of the most important liturgical times of the year to create new polyphonic music. This gives the *Dies Irae*, *In Paradisum*, *Gaudeamus*, *Ave Maria* etc. a new colour. This colour is combined with compositions such as Heinrich Schütz' *An den Wassern zu Babel* and other compositions relating to the Exodus.

PROGRAMMA

O.a. *Upon the chant* –
Gregoriaans / Erik Van Nevel
An den Wassern zu Babel –
Heinrich Schütz
O vos omnes –
Carlo Gesualdo

BEZETTING

Currende o.l.v. Erik Van Nevel

IN SAMENWERKING MET

Stad Hoogstraten
en De Warande

ADRES

Sint-Katharinakerk
Vrijheid 153
Hoogstraten

TICKETS

€ 20 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

ZO 8 oktober – 15:00

LIER

Annelien Van Wauwe

Ademmeditatie

Muzikale ademmeditatie met klarinettiste Annelien Van Wauwe.

Workshop met yoga-ademtechnieken en live muziekfragmenten uit *Sutra* van Wim Henderickx voor bassetklarinet solo in A en elektronica. Het klarinetconcerto dat Wim Henderickx schreef voor Annelien Van Wauwe, heeft de principes van yoga als uitgangspunt. Het eerste kreeg als titel *Pranayama of Levensadem*. Het is als het ware de adem die wakker wordt. Het perfecte uitgangspunt voor deze workshop.

Musical meditation breathing meditation with the clarinet player Annelien Van Wauwe.

Workshop with yoga breathing techniques and live music fragments from *Sutra* by Wim Henderickx for basset clarinet solo in A and electronics. The clarinet concerto Wim Henderickx wrote for Annelien Van Wauwe is based on the principles of yoga. The first was given the name *Pranayama or Breath of Life*. It is awakening the breath, as it were. The perfect starting point for this workshop.

IN SAMENWERKING MET

Stad Lier
Liers Cultuurcentrum

ADRES

Jezuïetenkerk
Berlaarsestraat 12
Lier

PRAKTISCH

Er is geen voorkennis vereist voor deze workshop.

No previous experience is required for this workshop.

TICKETS

Iedereen die wil kan gratis deelnemen. Aanmelding kan via kempen@festival.be.

Admission fee is free for anyone who would like to participate. Register at kempen@festival.be.

ZO 8 oktober – 20:00

LIER

Carousel

Levensadem

PROGRAMMA

Wim Henderickx
2 nocturnes
Juri Vallentin
breath.respiro
Giacinto Scelsi
KO-THA, 3 Dances of Shiva
for double bass, Nr. 1
Wim Henderickx
SUTRA, concerto voor
bassetklarinet en elektronica
(arr. voor ensemble)

BEZETTING

CAROUSEL
Annelien Van Wauwe,
solo-bassetklarinet
Juri Vallentin, hobo
Jill Jeschek, fluit
Marceau Lefèvre, fagot
Premysl Vojta, hoorn
Alexandra Soumm, viool
Samuel Nemtanu, viool
Mihai Cocea, altviool
Louis Rodde, cello
Wies de Boevé, contrabas
Oana Zamfir-Cocea, piano
Agnès Clément, harp
Benjamin Haemhouts,
dirigent
Jelle Tassyns,
electronics

IN SAMENWERKING MET

Stad Lier
Liers Cultuurcentrum

ADRES

Jezuïetenkerk
Berlaarsestraat 12
Lier

TICKETS

€ 22 (-26: € 10)
Incl. inleiding en receptie

In memoriam Wim Henderickx

Annelien Van Wauwe scoort wereldwijd hoge ogen als klarinettist én als fervent beoefenaar van yoga. In een interview voor de BBC zegt ze: *Er is dit grote cliché dat mensen denken dat je op een mat zit, 'om' zegt en alles om je heen vergeet. Maar een groot deel van yoga gaat over levenskracht.* Deze levensadem staat centraal in het slotconcert van Musica Divina. Met als hoogtepunt het door de principes van yoga geïnspireerde klarinetconcerto *Sutra* van **Wim Henderickx**. De componist had dit concert ook zelf willen dirigeren. In zijn geboortestad Lier en in de Jezuïetenkerk die hem dierbaar was. Zijn groot hart heeft ons te vroeg verlaten, maar de levensadem in zijn muziek zindert door.

In memory of Wim Henderickx

Annelien Van Wauwe turns heads around the world as both a clarinet player and fervent yoga practitioner. In an interview for the BBC, she said: *There is this big cliché where people think you sit on a mat, say 'om' and forget everything around you. But an important part of yoga is about the life force.* This breath of life is the focus of Musica Divina's closing concert. The highlight is **Wim Henderickx'** clarinet concerto *Sutra*, inspired by the principles of yoga. The composer wanted to conduct this concert himself. In Lier, the town of his birth, and in the Jesuit Church that he was so fond of. His beautiful soul left us too soon, but the breath of life still flows through his music.

Gratis lezing.
Inschrijven via kempen@festival.be

Donderdag 21 september – 18:30

Abdij Averbode Abtskwartier

Musica Divina 2023 start met een reflectie door **Marlies De Munck** rond het festivalthema *Zorgen voor elkaar* en de rol van muziek hierin. Marlies De Munck is filosofe, docente en essayiste. Zij doceert muziekfilosofie en esthetica aan de UAntwerpen en schrijft regelmatig opiniestukken voor De Standaard. Zij publiceerde de essays *Waarom Chopin de regen niet wilde horen* (2017), *De vlucht van de nachtegaal* (2019), *Nabijheid: Kunst en onderwijs na Covid-19* (2020, met Pascal Gielen) en *Ik zie bergen weer als bergen* (2021).

Katelijne Boon presenteert

Klara-presentatrice **Katelijne Boon** is er aan de start van elk Musica Divina concert om u op een boeiende manier op te warmen. U kent haar als de zachte stem van De Liefhebber op Klara. Ze stelt ook programma's muzikaal samen, verslaat sinds 2008 de Koningin Elisabethwedstrijd voor Canvas en is een gepassioneerd sopraan.

Onze locaties

Abdij van Averbode

De norbertijnenabdij van Averbode wordt in 1134 gesticht op initiatief van Arnold II, graaf van Loon. Het is oorspronkelijk een dubbelklooster, waarin zowel mannen als vrouwen leefden. In het begin van de 13de eeuw wordt de abdij definitief 'ontdubbeld' en verhuizen de zusters naar Keizerbos. Doorheen de eeuwen kent de abdij heel wat beproevingen: plunderingen, branden, de pest,... Na de Franse revolutie wordt ze verkocht, maar in het begin van de 19e eeuw kopen de broeders de abdij terug. Het kloosterleven wordt hervat en de abdij wordt de spil van heel wat activiteiten, zoals missiewerk, onderwijs en een uitgeverij.

Abdij van Tongerlo

Op verzoek van heer Giselbert vestigen omstreeks 1130 enkele norbertijnen uit Antwerpen zich op zijn landgoed in Tongerlo. Naast haar landbouwactiviteiten en actieve armenzorg, ontwikkelt de abdij een uitgebreid mecenaat op de fronten van kunst, cultuur en wetenschap. Sinds 1545 is de abdij in het bezit van een kostbaar doek: de meest getrouwe en mooiste replica van het 'Laatste Avondmaal', dat Leonardo da Vinci schilderde in de eetzaal van het klooster Santa Maria delle Grazie te Milaan. Omdat het originele fresco in de loop der tijden zó geleden heeft, dat er van de oorspronkelijke schoonheid niet veel meer overblijft, is dit 'Laatste Avondmaal' des te waardevoller geworden. In 1796 wordt de abdij door de Franse Revolutie opgeheven en moet de kloostergemeenschap noodgedwongen in ballingschap. De abdijsgoederen worden verkocht. Omstreeks 1840 hernemen een zestal jonge medebroeders het religieuze leven in de vernielde abdij van Tongerlo. In 1929 vernielt een hevige

brand het merendeel van de gebouwen. De jongste broeders vinden een onderkomen in de abdij van Leffe en helpen met de heroprichting van deze Waalse norbertijnenabdij. Van 1995 tot 1999 werd de abdijkerk grondig gerestaureerd en mocht ze weer schitteren in haar oorspronkelijke neogotische toestand. Sinds 2003 wordt het beeld van het Kind Jezus van Praag in de abdijkerk vereerd en sinds 2015 van een eigen stemmige kapel voorzien met mooie glasramen.

Abdij van Postel

De abdij van Postel – gelegen op het kruispunt van destijds belangrijke wegen – wordt begin 12de eeuw door de norbertijnenabdij van Floreffe gesticht. Naast het pionierswerk van de ontginning van de streek is er de opvang van de reizigers, waarmee het klooster een uitstekende faam als Godshuis verwerft. In 1610 groeit Postel uit tot een onafhankelijke abdij, met de steun van de bisschop Maes van 's-Hertogenbosch en de landvoogden Albrecht en Isabella. In 1797 bereikt de Franse revolutie de abdij: de kloosterlingen worden verdreven en alle goederen worden aangeslagen. Na een halve eeuw is er de heropstart in 1847. Volgt een moeizame, geduldige restauratie met in de 20ste eeuw de realisatie van een stevige boerderij. Daar is de befaamde Postelkaas ontstaan, erkend als streekproduct, en erg gegeerd ook in zijn variëteiten. Die lekkere producten worden aangeboden in de abdiywinkel, naast de nog grotere variëteit van de abdiy-kruidenteelt, verwerkt in het abdiylabo. Steeds beschikbaar is de welgekende zuivere ginseng... Het befaamde Postel-abdiybier, eveneens teloor gegaan bij de Franse Revolutie, wordt met zijn varianten gebrouwen bij Alken-Maes n.v. te Alken.

Sint-Katharinakerk, Hoogstraten

De Sint-Katharinakerk, ook gekend als kathedraal van de Kempen, en zijn toren werd gebouwd tussen 1524 en 1546 naar een plan van Rombout Keldermans, één van de architecten van de kathedraal van Antwerpen. De kerk is één van de hoogste bakstenen gebouwen van de wereld en is de "triomf der bakstenen" met haar 104,70 meter hoge toren en lengte van 80 meter. De Sint-Katharinakerk bleef gespaard van de godsdiensttroebelen in de 16de eeuw, maar op 23 oktober 1944 werd de toren nog, net voor

de bevrijding, door de wegtrekkende Duitse troepen gedynamiteerd. In de jaren '50 werden kerk en toren echter minutieus herbouwd, dit onder leiding van architecten L.Stijnen en P.Berger. De flamboyante laatgotische stijl, waarbij bakstenen worden afgewisseld met witte 'speklagen' uit zandsteen, vindt u op meerdere plaatsen in de omgeving terug.

De Jezüietenkerk van Lier

De Jezüietenkerk van Lier werd opgericht tussen 1749 en 1752 op basis van de plannen van Jezüieten-broeder Albert del Plancken van Ename. Het is de laatste Jezüietenkerk die in België gebouwd werd. Het kerkgebouw is een éénbeukige longitudinale laat-barokke kerk in kruisvorm, opgetrokken uit baksteen met verwerking van natuursteen. Op 29 december 1914 viel een obus in de tuin van de residentie waardoor alle ruiten van het gebouw sneuvelden. Het altaar werd toen ook door brand vernield. In 1956 werd het vervangen door een nieuw hoofdaltaar afkomstig van de Jezüieten uit Gent. Tijdens de Tweede Wereldoorlog

bleef de kerk gespaard en sinds 1982 stond ze leeg. De Jezüietenkerk vormde samen met het klooster, het retraitshuis en de tuin tot 1972 één geheel. In 1972 verkochten de Jezüieten het retraitshuis en de ommuurde parktuin aan de stad Lier om er de Podiumacademie een onderkomen te verschaffen. In 1986 kwamen de kerk en het klooster in particuliere handen. Het klooster werd (en is nog steeds) een privé-woonst. De kerk verviel tot een stapelruimte dienstig voor afgedankt en ander materiaal. Onderhoudswerken werden er de laatste decennia niet meer uitgevoerd. De restauratie van de buitenzijde (2008-2009) keerde gelukkig het tij. Sinds dan zijn alvast het dak, de gevels en de ramen weer in opperbeste staat en kondigt zich de voltooiing van de herbestemming als volwaardige concertruimte verder aan.

Sint-Dimpnakerk van Geel

De Sint-Dimpnakerk, een prachtig voorbeeld van demergotiek, werd gebouwd in de periode 1349-1570. Oorspronkelijk werd ze opgericht als bedevaartskerk, een van de mooiste en belangrijkste herinneringen aan het unieke verleden van de Barmhartige

Stede. Volgens de legende werden de Ierse koningsdochter Dimpna en haar biechtvader Gerebernus op deze plaats begraven. De kerk huisvest verschillende Vlaamse topstukken zoals het Sint-Dimpnaretabel, het Passieretabel en het Apostelretabel. Ook het renaissance praalgraf van de familie Merode is een absolute blikvanger.

De Sint-Luciakerk van Oosterlo

De Sint-Luciakerk in Oosterlo is een neogotische kruisbasiliek uit 1894 en staat op de plaats in Oosterlo waar waarschijnlijk in de dertiende eeuw een kapel was die behoorde bij het hof van de familie Berthout. Het is een kleine, intieme kerk die uitnodigt stil te staan

bij dat wat groter is dan onszelf. Naast de reguliere vieringen, opent Huis Perrekes in samenwerking met de buurt de deuren van de kerk om er te musiceren en elkaar te ontmoeten in de stilte en geborgenheid van de sacrale ruimte.

Sint-Pieter en Pauwelkerk van Mol

De huidige kerktoeren van de Molse Sint-Pieter en Pauwel kerk dateert van het einde van de 15de eeuw. Hij is 41,78 meter hoog. Het is een typisch Kempische bakstenen toren in gotische stijl. Het schip van de kerk werd herbouwd in 1898 in neogotische stijl.

De portalen en enkele andere delen waren iets vroeger klaar. Boven een portaal prijkt een 'Doop van Christus in de Jordaan'. Vlakbij de deur staat

een “dovenbiechtstoel”, die indertijd wegens de privacy opgesteld stond in de sacristie. De beeldhouwde biechtstoelen en lambrisering zijn van Andreas De Swert. Onderaan het altaar met de Kruisafneming, ligt een Sint-Franciscus van Assisi, uit ivoor en Congolees hout. In het tabernakel van dit altaar wordt het relikwie van de Heilige-Doorn bewaard. Het centrale altaar werd op 29 juni 2008 door Mgr. Paul Van den Berghe gewijd. Het is een ontwerp van architect Frédéric Wattecamps, partner bij Atelier Vanhout in Turnhout. Het is uitgewerkt in carraramarmer en blauwe hardsteen. De eenheid tussen altaar en lezenaar is het sterkste kenmerk van deze moderne constructie die door de materiaalkeuze goed in het interieur is geïntegreerd. De parochie heeft een handige brochure ter beschikking met vooral aandacht voor details uit glasramen en beeldsnijwerk. In de zomer is er in de kerk meestal een tentoonstelling van religieuze kunst.

Sint-Alfonsius de Liguorikerk van Heist-op-den-Berg

De parochie Sint-Alfons werd opgericht in 1873. De eerste pastoor was E.H. Jacob-Ferdinand Mellaerts, stichter van de Belgische Boerenbond. Hij moest het in de beginjaren stellen met een voorlopige kapel. De bouw van de kerk nam een aanvang in 1877. De eerste mis werd gecelebreerd in 1879 alhoewel de kerkwijding pas in 1885 geschiedde. De bouw werd voor een groot deel betaald door de parochianen zelf. Steen, uit de plaatselijk kleiputten, en de andere materialen werden kosteloos aangevoerd door de parochianen. De kerk is opgetrokken in primitieve gotiek. Het schip heeft een houten spitstongewelf met steekcapen en gordelbogen neerkomend op halfzuiltjes met bladkapiteeltjes. De zijbeuken hebben houten kruisribgewelven. Barones Eulalie de Terwagne schonk o.a. drie neogotische retabelaltaren in witte steen, een neogotische preekstoel met op de kuip afbeeldingen van de vier evangelisten, twee neogotische eiken biechtstoelen en de eikencommuniebank.

Sint-Pieterskerk Turnhout

De buitenkant is opmerkelijk sober, het interieur adembenemend. Pronkstuk is de preekstoel uit 1862. Hoe oud de kerk is, blijft een mysterie. De preekstoel, het hoogaltaar en beeld- en schilderwerken blinken van schoonheid. Ooit leken ze in vlammen op te gaan. De kerktoren leek te

branden. Maar de brandhaard bleek een zwerm muggen in de zonneschijn te zijn. Zo kregen de Turnhoutenaren de bijnaam 'muggenblussers'.

Sint-Waldetrudiskerk Herentals

De oudste delen van de Sint-Waldetrudiskerk dateren uit de 14de eeuw, terwijl het koor en het schip in de 15de eeuw worden ontworpen door de Brusselse architect Gillis van den Bossche. In 1796 krijgt de Brabants-gotische kerk een boltorentje, maar die wordt in 1901

vervangen door een rechtopstaande torenspil. De toren bedraagt vanaf het metselwerk tot aan de voet van het kruis 33 meter. De Sint-Waldetrudiskerk is vernoemd naar de Henegouwse heilige Waudru, die in de 7e eeuw een vrouwenabdij stichtte die aan de oorsprong lag van de latere stad Bergen.

Huis Perrekes, Geel

Huis Perrekes vzw staat voor wonen, zorg en begeleiding van personen met dementie van bij diagnose tot levenseinde. De vereniging kiest er uitdrukkelijk voor zich te verbinden met de grote wereld in de meest ruime zin. Deze keuze drukt zich uit in het ontwerp

van de publiek, toegankelijke tuin van de Villa en het Tuinpaviljoen. Het paviljoen is een speciaal, omarmende ruimte waar er plaats is voor ontmoeting, uitwisseling en momenten van schoonheid en troost.

GENIETEN IN DE KEMPEN

ONTDEK DE STILLE KEMPEN

Voor uitstappen kan u terecht bij
Toerisme Kempen
www.kempen.be
of de lokale diensten toerisme

TE VOET OF MET DE FIETS - POPULAIRE ROUTES AAN DE CONCERTLOCATIES

Wandelen

Grote Netewoud in Turnhout, *Vensters
op het Vennegebied* in Turnhout,
Gevangen tussen grens en groen
in Hoogstraten, wandelnetwerk De
Merode Westerlo,...

Fietsen

Op de fiets met helden en heiligen
(Abdij Tongerlo, Geel), *Landlopersroute*
(Hoogstraten, Turnhout), Rondom de
abdij van Postel, ...

DE ABDIJEN, BEGIJNHOVEN EN KERKEN

Naast de festivalrondleidingen in
de abdijen zijn volgende musea aan
de concertlocaties een bezoekje
waard: Gasthuismuseum in Geel,
Begijnhofmuseum Hoogstraten en
Begijnhofmuseum Turnhout.

ETEN EN DRINKEN

Torenhof

Geneinde 1, Westerlo
www.torenhof-tongerlo.be
014 54 43 91

De Lindedreef

Abdijlaan 11
www.delindedreef.be
0479 95 86 39

Het Moment

Herseltsebaan 2, Averbode
www.averbodemoment.be
013 69 99 34

MZE Food

Kerkstraat 3, Herentals
www.mze.be
014 70 37 81

Zuster Agnes

Schapekoppenstraat 16, Lier
www.zusteragnes.be
03 288 94 73

Restaurant Begijnhof

Vrijheid 108, Hoogstraten
www.restobegijnhof.be
03 314 66 25

SLAPEN

Gastenkamer

Abdij Averbode
Abdijstraat 1, Averbode

Hotel Geerts

Grote Markt 50, Westerlo
www.hotelgeerts.be
014 54 40 17

Hotel De Swaen

Belgiëlaan 1, Herentals
www.hoteldeswaen.be
014 22 56 39

Hotel Corbie

Markt 54, Geel
www.corbiegeel.be
014 56 33 00

Hotel Ter Driezen

Herentalsestraat 18, Turnhout
www.ter-driezen.be
014 41 87 57

TICKETS EN ABONNEMENTEN

ALGEMEEN VERKOOPPUNT

www.musica-divina.be

UiT in Mechelen
Vleeshouwersstraat 6, 2800 Mechelen
015 29 76 53
Uit@mechelen.be

ABONNEMENTEN

Abo Zorg
20% korting
bij minimum drie concerten

KORTINGEN LOSSE TICKETS

-26: € 10
Groepen vanaf 10 personen: - €2
Kortingen en abonnementen zijn niet
combineerbaar

LOKALE VERKOOPPUNTEN

In de lokale verkooppunten zijn enkel
tickets verkrijgbaar voor het concert
dat in die gemeente plaatsvindt.
De gangbare kortingen van het
desbetreffende cultuurcentrum worden
toegekend.

Averbode
Het Moment
Abdijstraat 1
013 69 99 34

Geel
CC De Werft
Werft 32
014 56 66 66
www.dewerft.be

Heist-op-den-Berg
CC Zwaneberg
Cultuurplein 1
015 25 07 70
zwaneberg.be

Herentals
Cultuurcentrum 't Schaliken
Grote Markt 35
014 21 90 88
www.schaliken.be

Hoogstraten
Toerisme Hoogstraten
Vrijheid 149
03 340 19 55

Lier
Liers Cultuurcentrum
Aarschotsesteenweg 3
03 488 06 79
www.lierscultuurcentrum.be

Postel en Mol
Cultuurcentrum Mol
Molenhoekstraat 2
014 33 09 00
www.cultuurcentrum-mol.be

Tongerlo
De Oude Linden
Abdijboekhandel
Abdijstraat 40c
014 53 82 10

Turnhout
De Warande
Warandestraat 41
014 41 94 94
www.warande.be

De ticketverkoop start op 6 juni 2023
via www.musica-divina.be. De lokale
verkooppunten starten begin juni.

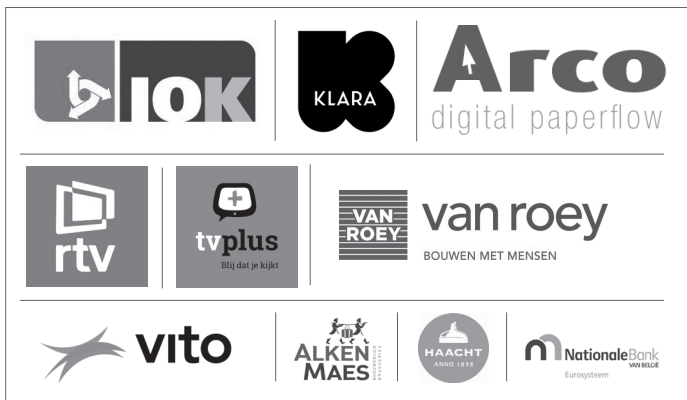
SUBSIDIENTEN

MET DE STEUN VAN

De steden Geel, Hoogstraten, Lier, Herentals en Turnhout en de gemeenten Mol, Westerlo, Heist-op-den-Berg en Scherpenheuvel, de abdijen van Postel, Averbode en Tongerlo, en de kerkfabrieken en de toerismediendiensten van de betrokken steden en gemeenten.

SPONSORS

PARTNERS

EXPERIMENT/ALDENDE
KUNST/THEATER/JAZZ/ACT
KLASSIEKE MUZIEK/POEZIE
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/
GESCHIEDENIS/ERFGOED/GA
HEDENDAAGSE MUZIEK/FEST
POLITIEK/ECONOMIE/WORJ
PERFORMANCE/SOCIOLOG
CHANSON SOUNDS

Klara. Blijf verwonderd.

rtv

altijd op scherp

www.rtv.be

[/rtvvandaag](https://www.facebook.com/rtvvandaag)

[rtv.tvplus](https://www.instagram.com/rtv.tvplus)

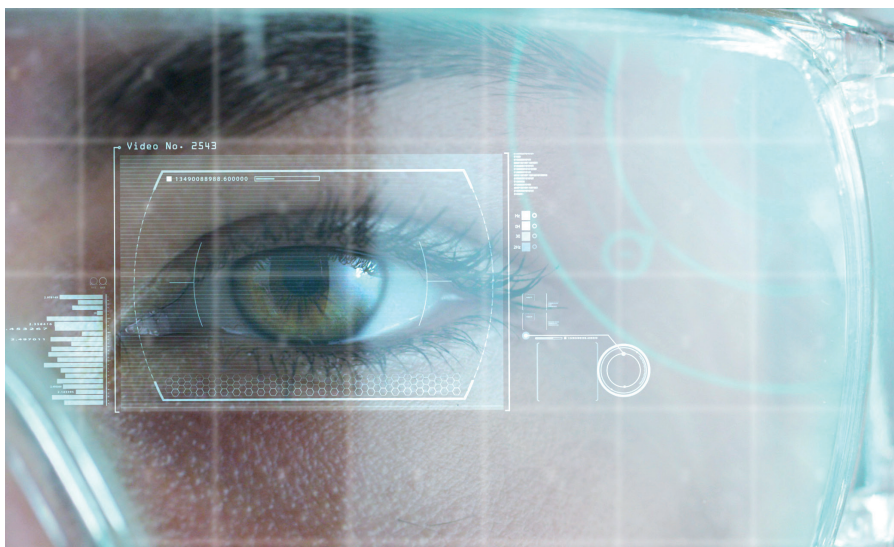

[@rtv_vandaag](https://twitter.com/rtv_vandaag)

IOK, trotse sponsor van Musica Divina

Duurzame technologieën & onderzoek

Dag na dag werken de onderzoekers van VITO aan grensverleggende technologische oplossingen die bedrijven en beleidsmakers helpen een antwoord te bieden op de enorme uitdagingen waar we voor staan. Creatieve, innovatieve oplossingen vanuit een unieke systeembenadering. Zo openen we nieuwe horizons en creëren we meer impact. VITO is een gangmaker in die duurzaamheidstransitie voor bedrijven en overheid. We integreren kennis uit verschillende domeinen, over landsgrenzen heen. We doen dit vanuit een internationale en multidisciplinaire organisatie die vlot inspeelt op nieuwe uitdagingen. Zo creëren we gedeelde waarde voor mens, bedrijf en maatschappij.

30 jaar
expertise

> 1000
medewerkers

47
nationaliteiten

Vision on technology
for a better world

vito.be

BRUGGE 04 → 13.08.2023 MAFESTIVAL.BE

BRUGGE CONCERTS
6th Edition
BRUGGE

COLOFON

ALGEMENE COÖRDINATIE EN ORGANISATIE

Festival van Vlaanderen Kempen vzw
en departement Cultuur
met dank aan sponsor IOK
en mediasponsor Klara

ORGANISATIE

Dr. Jelle Dierickx
directeur
Michaela Defever
marketing & PR
Lieze Depuydt
productie

RAAD VAN BESTUUR

Marc De Geyter
voorzitter
Kris Vreys
ondervoorzitter
Ludo Kools
secretaris
Greet De Clerck
Liana Davtyan
François Mylle
Annemarie Peeters
Jerry Aerts
Annick Schramme
Björn Siffer

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Jelle Dierickx
Michaela Defever
Sara Seddouk

ONTWERP EN CAMPAGNEBEELDEN

www.emilielauwers.be

© FOTO'S

Graindelavoix © Koen Broos
Romina Lischka © Geoffrey Schied
Ensemble Gamut! © Henri Melaanvuo
Les Muffatti © F. Cresens
Revue Blanche © Erika Rodin
Benedicte Maurseth © Silje Katrine Robinson
Hakon Stene © F. Boudin
Christian Wallumrød © Christopher Tribble
Annelien Van Wauwe © Joëlle Van Autreve &
Marco Borggreve
Wim Hendrickx © Filip Van Roe

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Jelle Dierickx
Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen vzw
Onder-den-Toren 12
2800 Mechelen

EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

Het Festival van Vlaanderen Mechelen maakt deel
uit van de koepel Festival van Vlaanderen en is
lid van de European Festival Association en de
International Society for Contemporary Music.

Programma onder voorbehoud van wijzigingen.

CONTACT

**Festival van Vlaanderen
Kempen vzw**

Onder-den-Toren 12,
2800 Mechelen

T +32 (0)15 20 49 82
kempen@festival.be

www.musica-divina.be

www.musica-divina.be

MUSICA
DIVINA

MUSICA DIVINA

hemels en helend klassiek

Het festival Musica Divina brengt elk najaar hemelse en helende muziek naar de prachtige abdijen, begijnhoven en kerken in de Kempen.

Het is een organisatie van het Festival van Vlaanderen Kempen in samenwerking met Averbode, Tongerlo (Westerlo), Mol/Postel, Geel, Heist-op-den-Berg, Herentals, Hoogstraten, Lier en Turnhout. Het festivalmotto in 2023 is *Zorgen voor elkaar.*

[musica-divina.be](https://www.musica-divina.be)

FESTIVAL VAN VLAANDEREN KEMPEN PRESENTEERT

MUSICA DIVINA

Zorgen
voor elkaar

Van 21 september
tot 8 oktober 2023

Bryggen Bruges Strings,
Graindelavoix, Voces Suaves,
Romina Lischka, Les Muffatti,
Ensemble Gamut!, Carousel,
Psallentes, Revue Blanche,
Benedicte Maurseth,
Ijlland, Currende,
en vele anderen.

Zorgen voor elkaar

Met het festivalmotto *Een blij hart (bevordert de genezing)* werd in 2022 al duidelijk dat het helende aspect van muziek tijdens Musica Divina een ereplaats krijgt naast het hemelse. In 2023 wordt het motto *Zorgen voor elkaar*. Vele dimensies van deze uitdaging komen aan bod tijdens deze festivaleditie:

De beschermengel, zorg voor de overledenen en de nabestaanden, zorg voor zichzelf, runeliedereren, zorg dragen voor mensen op de vlucht, de ceremonie van het huwelijk, vandaag zorgen voor een toekomst, zorg dragen voor de natuur, donkerte toelaten en levensadem met elkaar delen. Tijdens de concerten zorgt de muziek voor verbinding tot elkaar. Tussen de musici onderling, tussen de musici en de luisteraars. Ook het festivalteam zal tijdens Musica Divina goed voor u zorgen. Samen met **BRYGGEN Bruges Strings, Graindelavoix, Voces Suaves, Romina Lischka, Ensemble Gamut!, Les Muffatti, Patricia Vanneste, Psallentes, Revue Blanche, Benedicte Maurseth, Currende en Carousel.**

Namens het hele festivalteam wens ik u een hemels en helend festival!

Jelle Dierickx
Directeur
Festival van Vlaanderen Kempen

